30.12.2
139b (ואיזהו שאינו מזומן) → 141a (וביצים לאפרוחים)

1. כִּי יִקָּרֵא קֵן **צִפּוֹר** לְפָנֶיךָ בַּדֶּרֶךְ בְּכָל עֵץ אוֹ עַל הָאָרֶץ **אֶפְרֹחִים אוֹ בֵיצִים** וְהָאֵם רֹבֶצֶת עַל הָאֶפְרֹחִים אוֹ עַל הַבֵּיצִים לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבָּנִים: *דברים כב, ו*
2. תַּבְנִית כָּל בְּהֵמָה אֲשֶׁר בָּאָרֶץ תַּבְנִית **כָּל צִפּוֹר כָּנָף** אֲשֶׁר תָּעוּף בַּשָּׁמָיִם: *דברים ד, יז*
3. הַחַיָּה וְכָל בְּהֵמָה רֶמֶשׂ **וְצִפּוֹר כָּנָף**: *תהלים קמח, י*
4. הַמָּה וְכָל הַחַיָּה לְמִינָהּ וְכָל הַבְּהֵמָה לְמִינָהּ וְכָל הָרֶמֶשׂ הָרֹמֵשׂ עַל הָאָרֶץ לְמִינֵהוּ וְכָל הָעוֹף לְמִינֵהוּ **כֹּל צִפּוֹר כָּל כָּנָף**: *בראשית ז, יד*
5. וְאַתָּה בֶּן אָדָם כֹּה אָמַר אֲדֹנָי ה' אֶמֹר **לְצִפּוֹר כָּל כָּנָף** וּלְכֹל חַיַּת הַשָּׂדֶה הִקָּבְצוּ ... *יחזקאל לט, יז*
6. עָפְיֵהּ שַׂפִּיר וְאִנְבֵּהּ שַׂגִּיא וּמְזוֹן לְכֻלָּא בֵּהּ תְּחוֹתוֹהִי תַּטְלֵל חֵיוַת בָּרָא **וּבַעֲנָפוֹהִי יְדוּרָן צִפְּרֵי שְׁמַיָּא** וּמִנֵּהּ יִתְזִין כָּל בִּשְׂרָא: *דניאל ד, ט*
7. כָּל **צִפּוֹר טְהֹרָה** תֹּאכֵלוּ: *דברים יד, יא*
8. וְזֶה אֲשֶׁר לֹא תֹאכְלוּ **מֵהֶם** הַנֶּשֶׁר וְהַפֶּרֶס וְהָעָזְנִיָּה: *דברים יד, יב*
9. וְצִוָּה הַכֹּהֵן וְלָקַח לַמִּטַּהֵר שְׁתֵּי **צִפֳּרִים חַיּוֹת טְהֹרוֹת** וְעֵץ אֶרֶז וּשְׁנִי תוֹלַעַת וְאֵזֹב: *ויקרא יד, ד*
10. וְלֹא תָבִיא תוֹעֵבָה אֶל בֵּיתֶךָ **וְהָיִיתָ חֵרֶם כָּמֹהוּ** שַׁקֵּץ תְּשַׁקְּצֶנּוּ וְתַעֵב תְּתַעֲבֶנּוּ כִּי חֵרֶם הוּא: *דברים ז, כו*
11. וְהַנְּבִיא הַהוּא אוֹ חוֹלֵם הַחֲלוֹם הַהוּא יוּמָת כִּי דִבֶּר סָרָה עַל ה' אֱלֹהֵיכֶם...**וּבִעַרְתָּ הָרָע מִקִּרְבֶּךָ**: *דברים יג, ו*
12. שַׁלֵּחַ תְּשַׁלַּח אֶת הָאֵם וְאֶת הַבָּנִים תִּקַּח לְךָ לְמַעַן יִיטַב לָךְ וְהַאֲרַכְתָּ יָמִים: *דברים כב, ז*
13. **קְרָא דָגָר וְלֹא יָלָד** עֹשֶׂה עֹשֶׁר וְלֹא בְמִשְׁפָּט בַּחֲצִי יָמָיו יַעַזְבֶנּוּ וּבְאַחֲרִיתוֹ יִהְיֶה נָבָל: *ירמיהו יז, יא*
14. שָׂמָה קִנָּהּ קִפּוֹז **וּבָקְעָה וַתְּגַדֵּל בְּצִלָּהּ** אַךְ שָׁם נִקְבְּצוּ דַיּוֹת אִשָּׁה רֵעוּתָהּ: *ישעיהו לד, טו*

I Analysis of end of משנה א – dispute as to proper read of הרדסיות (named after Herod) or הדרסיות (from Rhodes?)
II Analysis of משנה ב' – exemption of עוף טמא
  a ר' יצחק: צפור (v. 1) implies עוף טהור exclusively
    i *Challenges*: vv. 2-5 – doesn't צפור refer to both טמא וטהור and כנף – to locusts?
      1 *defense*: in each case, צפור refers exclusively to עוף טהור, כנף to עוף טמא and locusts
    ii *challenge*: v. 6 refers to עוף טמא as צפור
      1 *answer*: they may be called צפורי שמים, but not צפור
    iii *challenge*: v. 7 implies that there is a non-טהור bird called צפור
      1 *cannot be*: טריפה (already prohibited), cannot be שחוטת מצורע (already violation of v. 8)
      2 *answer*: it is טהור: the צפור מצורע that is slaughtered – to generate איסור עשה along with ל"ת
        (a) *question*: why not interpret it as טריפה, and allow for עשה ול"ת?
        (b) *answer*: context (דבר הלמד מענינו) – reference is to שחוטות
    iv *challenge*: v. 9 implies that there are צפורים טמאות, those that aren't חיות בפיך (which we may not eat)
      1 *defense*: חיות implies that it must have all limbs intact
      2 *challenge*: end of phrase – טהורות – implies צפורים טמאות
        (a) *defense*: it rather implies צפורים טריפות
        (b) *challenge*: that is implied by חיות
          (i) *note*: that is only valid if we hold טריפה חיה; if טריפה אינה חיה, טהורות is extra
          (ii) *furthermore*: we already know that טריפה is invalid from תדבר"י, who compares:
            1. *מכשיד ומכפד*: inside (אשם מצורע and other חטאות) ::outside (צפור מצורע and שעיר המשתלח)
      3 *rather (דנב"י)*: excludes צפורי עיר הנדחת, not for sending (שלח – not לתקלה) but for שחיטה
      4 *or (דבא)*: not to associate another (for another מצורע) - for שחיטה
      5 *or (ר"פ)*: to exclude birds bought with ע"ז money, per v. 10 that equates proceeds with ע"ז itself – for שחיטה
      6 *or (דבינא)*: to exclude a bird that killed a person before גמ"ד, not for שילוח (per v. 11), rather for שחיטה
III analysis of next clause: whether mother or eggs/chicks are טמא – exempt
  a *we understand*: if the mother is טמאה, isn't reckoned as צפור
  b *but*: if chicks are טמאים, why the exemption?
    i *answer*: per ר"כ, who interprets תקח לך as it must be edible (→אם טריפה is חייב; אפרוחים טריפות – exempt)
    ii *challenge*: why not compare אפרוחים to אם → אם טריפה doesn't get sent
      1 *answer*: then no need for צפור to exclude אם טמאה
      2 *challenge*: אם אפרוחין טריפה – must shoo away
        (a) *answer*: read –אפרוחין whose mother is טריפה– must shoo away
  c *ר' הושעיא's question*: if he stuck his hand in to the nest, and cut less than 50% of one סימן (of the one chick there) –
    i *lemma1*: at this point, if he did nothing more, it would be a טריפה → no שלוח
    ii *lemma2*: since he could finish it on his own, liable …תיקו
  d *ר' ירמיה's question(s)*: does a fabric between the mother and the eggs, or her wings, or sterile eggs or two rows of eggs or a male atop the eggs and the mother atop the male – are these חציצה? …תיקו

e *ר' זירא's question*: what if one עוף טהור is sitting atop another type of עוף טהור's eggs?
i *אביי*: from our משנה, which exempts when one of them is טמא → in this case, חייב
1 *rejection*: perhaps that is only referring to a partridge (which will sit on other's eggs – see IV)

IV Analysis of last clause of משנה – dispute ר"א/חכמים about the male partridge
a *source (for ר"א)*: ר' אבהו – vv. 13-14
b *ר"א1*: dispute is only about *male* patridge; they agree that female partridge is חייב
i *challenge*: this is obvious, as only קורא זכר is mentioned
ii *defense*: סד"א that חכמים exempt even female partridge; male was taught to show ר"א's extreme position – קמ"ל
c *ר"א2*: dispute is only about male *partridge*, but any other male – all agree is exempt
i *challenge*: this is obvious, as only קורא זכר is mentioned
ii *defense*: סד"א that ר"א deems חייב even other males, קורא was taught to show חכמים's extreme position – קמ"ל
1 *note*: supporting ברייתא, where all agree that any other male is פטור

V משנה גו: conditions of חיוב שילוח
a *if*: she was fluttering her wings; if the wings touch the nest- חייב בשלוח; if not – פטור
i *ברייתא*: רובצת (v. 1) excludes מעופפת (hovering) – even if her wings are touching the nest
ii *explanation*: since it doesn't state יושבת → hovering is excluded
1 *דב"*: if she was sitting atop a fork of branches, we see – if the branch would be removed and she would fall on the nest – חייב; if not – פטור
(a) *challenge*: ברייתא – if she was sitting among them (chicks/eggs) – פטור; atop them – חייב and if she was hovering over the nest, even if her wings were touching the nest - פטור
(i) *assumption*: between ::atop; just as between implies touching, so too, atop is touching → perched פטור
(ii) *rejection*: between::atop; just as between is without touching, so too, atop is w/o touching
1. *proposed support*: if perched above is exempt, why mention "hovering" even if touching is פטור – mention that perched above is פטור and we would know, via ק"ו, that hovering is פטור
a. *rejection*: "hovering" needed to be taught – even if touching the nest, פטור
b. *challenge*: our משנה rules that hovering is liable
i. *resolution (ר' ירמיה)*: exemption in ברייתא is if she is touching from the side (not above)
(b) *note*: this entire line is alternatively read as an inversion: read ברייתא as comparing sitting among::atop, meaning not touching, supporting רובדי אילן (perched); invert to read among::atop – touching,
(i) *challenge*: from רובדי אילן (could have been mentioned, then מעופפת is obvious via ק"ו)
(ii) *answer*: מעופפת needed to be taught – even if touching, exempt
b *if*: there is even one egg or chick – must send, per "קן" – any sort/size nest
c *but if*: the chicks were already flying or the eggs were sterile – exempt
i *per*: v. 1, comparing אפרוחים::ביצים
1 *just as*: אפרוחים will live, so too the eggs must be viable – excluding non-fertilized eggs
2 *and just as*: the eggs require the mother, so too the chicks must (still) require their mother – excluding מפריחין
ii *challenge (student to רבא)*: perhaps "קן" should extend to even sterile eggs or flying chicks and ביצים/אפרוחים should be used to require at least two "residents" of the nest (opposite of our משנה's hermeneutic)
1 *answer*: then there would be no need to repeat על האפרוחים או על הביצים; could have just stated והאם רובצת עליהם

